

2024-01-30

ULF SPANING NR 9

**En nulägesbeskrivning december 2023 av delar av
ULF-verksamheten**

Förord

I denna ULF Spaning redovisas resultatet av den enkät som under senhösten 2023 skickades ut till de 27 lokala/regionala ULF-grupperna med företrädare för lärosäten och skolhuvudmän som är aktiva inom ULF. Syftet med enkäten var att få en samlad nulägesbild över den infrastruktur som finns och den forskning som har genomförts eller fortfarande pågår, helt eller delvis finansierat av ULF-medel.

Enkäten (infogad sist i detta material) sändes till hela gruppen medan svarsformuläret skickades till *en* kontaktperson. Svarsformuläret var i form av ett Excelark för att underlätta insamlingen av uppgifter från flera personer inom gruppen. Samtliga har svarat på hela eller delar av enkäten.

I den här ULF-spaningen redovisas bland annat vilka etablerade miljöer för samverkan som finns och vilka forskningsresultat som hittills har publicerats och delats. Därigenom kompletterar spaningen tidigare utvärderingar och slutrapporter från ULF-verksamheten, vilka har legat till grund för utformningen av det Nationella ULF avtalet.¹ Fokus är här på villkoren för *praktiknära forskning i samverkan*.

Underlaget som samlats in är omfattande och redovisas därför i flera olika delar. Denna ULF Spaning Nr 9 ger en överblick över hela materialet och bygger på separata sammanställningar som gjorts för varje frågeområde. Område 1, Projekt, publikationer och konferensbidrag samt Område 5, Lärarutbildning finns tillgängliga på www.ulfavtal.se Övriga områden har sammanställts för att i första hand varje ULF nod ska ha tillgång till ett samlat underlag för sin fortsatta planering.

Denna nulägesbeskrivning bygger på material insamlat fjärde kvartalet 2023.

Januari 2024

Elisabet Nihlfors

---

¹ https://www.ulfavtal.se/digitalAssets/709/c_709236-l_3-k_extern-utva-rdering-ulf.pdf och https://www.ulfavtal.se/digitalAssets/709/c_709236-l_3-k_ulf_slutredovisning.pdf

Innehåll

1. Avslutade och/eller pågående forskningsprojekt som har finansierats/finansieras helt eller delvis med ULF-medel
2. Forskningsmiljöer/FoU-miljöer med bäring på ULF-arbetet
3. Samverkanslektorer och förenade anställningar
4. Förekomsten av magister-/master- och forskarutbildning
5. Aktiviteter inom ULF som är kopplade till lärarutbildning/lärostudenter
6. Övergripande kommentarer

1. Avslutade och/eller pågående forskningsprojekt som har finansierats/finansieras helt eller delvis med ULF-medel

Att bedriva praktikinära forskning i samverkan är kärnan i ULF-verksamheten. Denna enkätfråga efterfrågade uppgifter kring avslutade och/eller pågående forskningsprojekt som har ägt eller äger rum inom den lokal/regionala grupperingen (d.v.s. där ett eller flera lärosäten samarbetar med en eller flera skolhuvudmän) och hur resultaten delas och sprids. Redovisningen gäller perioden 2017–2023 och presenteras i tre delar: *Samtliga ULF-projekt*, *Skriftliga publikationer* och *Andra typer av spridning av resultat*.

Samtliga ULF-projekt

Totalt redovisas under denna rubrik **över 400 olika projekt** som pågått/pågår med en tidsrymd av mellan 1 och 4 år. Dessa finns sammanställda i ett excelldokument på hemsidan: www.ulfavtal.se/aktiviteter/. I dokumentet finns det möjlighet att filtrera och kategorisera materialet bland annat utifrån skolform och ämne.

Projektet har olika karaktär och kan klassificeras som:

- Forskningsprojekt (323)
- FoU program/Lokala praktikutvecklingsprojekt (32)
- Stimulansmedel/förstudier (23)
- Forskningscirkel (15)
- Didaktiska nätverk (10)
- Skapande av forskningsmiljöer inklusive plattform för att dela/sprida (9)

Oavsett karaktär rör projekten ett stort antal olika områden där flertalet skolformer finns med; förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. I det inkluderas studier gjorda i fritidshem, anpassad grund- och gymnasieskola, sfi och yrkesutbildningar (inom både gymnasiet och vuxenutbildningen) liksom kulturskolor och lärarutbildningarna.

Projektens innehåll spänner över stora områden. Det finns självklart flera sätt att kategorisera dessa områden och flera projekt passar in i flera olika kategorier. För att försöka spegla något av innehållet har följande övergripande områden valts:

- Ämnesspecifika inklusive ämnesövergripande didaktiska projekt om undervisning och lärande (210)
- Professionsrelaterade projekt: kollegialt lärande, yrkeskunnande m.m. (17)
- Bedömning: elevers strategier, analysverktyg m.m. (21)
- Digitalisering: ett brett område med olika ingångar, t.ex. AI, fjärrundervisning m.m. (32)
- Demokrati och hållbar utveckling, normer och värden m.m. (21)
- Elevers välmående: motivation, mobbning, elevhälsa, frånvaro/närvaro-frågor (22)

- Styrning och ledning: ledarskap på olika nivåer (klassrum, 1:e lärare, rektorer), styrnings- och ledningsfrågor, kvalitetsarbete på vetenskaplig grund m.m. (21)
- Organisering: med fokus på till exempel skolkulturer, glesbygdsfrågor, lärmiljöer, skolbibliotek m.m. (11).

Den största gruppen som här kallas ämnesspecifika inklusive ämnesöverskridande projekt kan brytas ner på följande sätt (inkluderande *alla* skolformer):

- Språk (76)
- Matematik (inklusive språk & programmering) (53)
- Naturvetenskap och teknik samt Biologi (24)
- Idrott, fysisk aktivitet kopplat till motivation/lärande (16)
- Dans, teater, musik och PREST-ämnen (15)
- Hi, Sh, Psykologi med mera (10)
- Ämnesövergripande utifrån skolform (16).

Denna övergripande sammanställning ger inte rättvisa åt den bredd som projekten rymmer. För fördjupad kunskap rekommenderas läsaren att besöka hemsidan där mer information finns genom den sammanställning i Excel som vi beskrev ovan.

Skriftliga publikationer

Totalt redovisas under denna rubrik **över 400 skriftliga publikationer** av olika slag.² Även dessa går att ta del av på hemsidan under rubriken [www.ulfavtal.se/aktiviter-/](http://www.ulfavtal.se/aktiviter/) Här finns såväl nationella som internationella tidskrifter, böcker och bokkapitel, rapporter som ges ut av lärosäte eller av skolhuvudmän samt artiklar införda i facktidningar.

Under denna rubrik återfinns även några *konferensbidrag* vilka ibland är muntliga men oftast består av ett insänt abstract som utgjort underlag för att bli antagen på konferensen/symposiet. Här redovisas närmare **200 exempel**.

Andra typer av spridning av resultat

Under denna rubrik finns **drygt 220 exempel** på workshops och seminarier, bloggar, poddar, filmer, debattartiklar, rapporter och även den del konferensbidrag. Genom att ögna igenom dessa exempel växer en bild fram av den omfattande kommunikation och diskussion som pågår om olika resultat, inte minst på sociala medier.

---

² Examensarbeten inklusive masteruppsatser är inte inräknade (se ULF ENKÄT Bilaga 5)

2. Forskningsmiljöer/FoU-miljöer med bäring på Ulf-arbetet

Betydelsen av miljöer för praktisknära forskning i samverkan återkommer i förslaget till Nationella ULF-avtalet. Denna enkätfråga efterfrågade uppgifter om befintliga miljöer med utgångspunkt i de definitioner som finns i förslaget till Nationellt ULF-avtal (utdrag från § 6)³:

- en eller flera gemensamma forskningsmiljöer där samtal om praktisknära forskning i samverkan sker regelbundet, och som leds av en eller flera forskningsledare med tid och uppdrag att ansvara för forskningsmiljöerna,
- arenor där initiativ, kunskap och kompetens samt kapacitet kan samordnas, spridas och utvecklas mellan lärosäten och skolhuvudmän och där möten sker mellan yrkesverksamma, forskare och lärarstudenter.

För att kunna beskriva och dela förekomsten av olika miljöer inom ULF-verksamheten efterfrågades tre olika typer av miljöer, se nedan. För var och en av miljöerna efterfrågades uppgifter om följande rubriker: Medverkande lärosäten och institutioner/medverkande skolhuvudmän, Vilken funktion, eller anställningsform/tjänst, har den som leder/sammankallar till möte i miljön? Hur ofta möts gruppen? Kommentera miljöns betydelse för ULF samt Länk till hemsida om sådan finns.

Gemensamma forskningsmiljöer där samtal om praktisknära forskning i samverkan sker regelbundet, och som leds av en eller flera forskningsledare med tid och uppdrag att ansvara för forskningsmiljöerna.

Sammantaget presenteras **ca 70 olika forskningsmiljöer** där deltagarna träffas regelbundet antingen 1–4 gånger per månad eller 1–3 gånger per läsår beroende på gruppens syfte. Flertalet är miljöer där lärare och forskare från lärosäte och skolhuvudmän möts.

Varje forskningsprojekt har naturligtvis en forskningsmiljö men dessa redovisas inte här (se fråga 1a).

Ett exempel på en miljö som möts varje vecka är ett Forsknings- och utvecklingsteam (FoU-teamet). Här möts företrädare för två lärosäten Luleå tekniska universitet (LTU) och Umeå universitet (UMU) och en huvudman (Piteå kommun). Gruppen leds av en vetenskaplig ledare. Så här beskrivs teamet i enkätsvaret:

FoU-teamet arbetar både strategiskt och konkret för att främja forskning och utveckling i förskola och skola genom samverkan. Teamet fungerar som en länk mellan utbildningsförvaltningens ledning, rektorer, lärare, forskare och politiker. FoU-teamet leds av Piteå kommuns vetenskapliga ledare. I teamet ingår tre förstelärare samt två kommundoktorander varav en även är biträdande vetenskaplig ledare. Teamet fungerar som ett nav för Utbildningsförvaltningens FoU-arbete inom förskola och skola där bland annat Piteå kommuns ULF-arbete med LTU och UMU förvaltas och utvecklas. FoU-

³ https://www.ulfavtal.se/digitalAssets/709/c_709236-l_3-k_ulf-avtal-2025-2034.pdf

teamet har också medverkat i praktikinära publikationer i samverkan med forskare. <https://www.pitea.se/invanare/skola-forskola/forskning-och-utveckling/>

Arenor där initiativ, kunskap och kompetens samt kapacitet kan samordnas, spridas och utvecklas mellan lärosäten och skolhuvudmän och där möten sker mellan yrkesverksamma, forskare och lärarstudenter.

Här presenteras **över 110 mötesplatser** i form av forskningscirklar, nätverk med mera. Exempelen har en rik variation av upplägg, och nedan presenteras ett exempel från Karlstads universitet (KAU) som beskrivs så här:

En forskargrupp vid en skola möts en gång i veckan under ledning av en lektor anställd hos huvudmannen och med stöd av en vetenskaplig ledare från KAU. Gruppen har utvecklats delvis som en konsekvens av att lärarna tidigare varit deltagare i ULF-projekt. Nu har de egna forskningsmedel. Samtliga är forskarutbildade lärare och några har anställningar som lektorer. Gruppen är en viktig samarbetspartner och modell/infrastruktur för ULF och praktikinära forskning i samverkan.

Exempel på andra miljöer för ULF-samverkan.

Även under denna rubrik är antalet mötesplatser **omkring 70**. Workshops, samverkansträffar, kompetensutveckling, rektorsträffar är några exempel. Redovisning av aktuella forskningsresultat, examensarbeten inom lärarutbildningarna etc. är mer regel än undantag.

Ett exempel får visa hur ULF projekt integreras i forskningsmiljöer på ett lärosäte. I detta fall mellan ett ULF-projekt och Physical Education Teacher Academy (PhysED) vid Gymnastik och idrottshögskolan (GIH). Gruppen möts en gång i månaden och deltagarna kommer från Järfälla kommun och 6 lärosäten runt om i världen, och beskrivs så här:

Forskare och adjunkter (inom ULF) från GIH tillsammans med lärarstudenter (GIH) ingår i detta projekt. Området går hand i hand med ULF projekt som genomförs i Järfälla. Arbetet utvecklar både Phys ED och ULF projekt. Ett sätt att integrera ULF projekt med andra lärosäten nationellt och internationellt. Tidsmässigt och ekonomiskt gör denna samverkan att ULF projekten blir bättre.

<https://www.nih.no/en/research/about/collaboration/physed-academy/>

Sammantaget. De olika miljöerna är en väsentlig del av ULF:s infrastruktur. Här har kontakter skapats och förståelsen för varandras verksamheter har växt fram över tid. Här har behovsinventering skett och några miljöer har inrättat vetenskapliga kommittéer som bedömer olika utvecklings- och forskningsidéer. Miljöerna har medverkat till att även små huvudmän inkluderats om och när de inte själva kunnat arrangera den här typen av miljöer. Fler mötesplatser återfinns under område 5 där miljöer som arbetar med kopplingen mellan ULF och lärarutbildningarna fokuseras.

Vem som leder de olika miljöer som presenteras i Område 2 varierar naturligtvis utifrån gruppens uppdrag. Det är skillnad i sammansättning och ledning av en redaktionsgrupp för en publikation och en gemensam forskningsmiljö. En övervägande del de vetenskapliga ledarna kommer från ett lärosäte. Ett antal leds av lektorer i skolan, FOU-ansvariga och motsvarande. Flera grupper turnerar ordförandeskapet mellan lärosäte och huvudman ofta i sammanhang där ett RUC/RUN etcetera ger kanslistöd. Samverkanslektorer och koordinatörer är två titlar som återkommer vilket beskrivs ytterligare nedan.

3. Samverkanslektorer och förenade anställningar

I Nationella ULF-avtalet § 6 ges som exempel på infrastruktur ”olika former av anställningar för lektorer som är anställda hos antingen skolhuvudmän eller lärosäten för att dessa ska kunna tjänstgöra hos båda”. I ULF Spaning nr 5 (2020-09-10) beskrev vi betydelsen av olika typer av kombinationstjänster.⁴ En intern departementsutredning har under 2023 undersökt på vilket sätt regler och överenskommelser kan justeras för att underlätta denna typ av tjänster. Resultatet av utredningen har i skrivande stund inte publicerats.

I enkäten bad vi om en **förteckning över förekomsten av olika typer av samverkanstjänster som finns inom ULF**. För respektive samverkanstjänst som finns efterfrågades följande information: Vem är huvudarbetsgivare? Vilka organisationer/motsvarande delar på tjänsten? Vad är tjänstens huvudsakliga syfte? Hur är tjänsten utformad och vilka uppgifter ingår? Är tjänsten tidsbestämd eller tillsvidare? Kommentarer om tjänstens betydelse för ULF.

I enkäten redovisas **75 olika exempel** (antalet involverade personer är dock fler). Det handlar inte alltid om tjänster utan om uppdrag i tjänsten som innebär att vara någon form av ”brobyggare”. Samtliga uppdrag/tjänster är tidsbegränsade och varierar i omfattning. Uppdraget/tjänsten innehåller ofta av en lektor anställd av huvudman eller lärosäte, gästprofessorer eller av kommunikatör eller projektledare (där tjänstebeteckning saknas). Den här typen av uppdrag/tjänst är ojämnt fördelade över landet men förekommer inom alla fem noderna.

Här nedan några kommentarer från enkätsvaren vad gäller uppdraget/tjänstens betydelse för ULF-arbetet:

- Uppdraget/tjänsten var viktig för att utveckla grunden för huvudmannens medverkan i ULF, genom att i samverkan med lärosätesrepresentanter planera och leda forskningsseminarieserier med lärare och förskollärare, och på andra sätt samarbeta med ULF-ansvariga hos huvudman och lärosäte.
- Viktig typ av samverkansmodell för ULF. Det handlar om att brygga mellan olika organisationstyper och få en "översättare", så vi förstår varandras förutsättningar och mål bättre.
- En förutsättning för ULF bl.a. för tillgång till biblioteksresurser och databaser samt för hantering av reglering av forskningsetik och datalagring.
- Spridning genom regelbundna möten där alla aktörer (utb. förvaltning, skollledning, lärare) är med samtidigt i samma möte.
- De adjungerade adjunkterna har på olika sätt och i olika grad bidragit till utvecklingen av ULF. Merparten av de adjungerade adjunkter som vi för närvarande har avtal med ingår i ULF-projekt eller har uttalade samverkansuppgifter.

Det finns även tankar i enkätsvaren om hur uppdragen/tjänsterna kan utvecklas:

- Tjänsternas utformning skulle kunna innebära över tid att många tillsvidareanställda forskarutbildade medarbetar inom Lunds kommuns alla verksamheter får möjlighet att göra en forskningsstudie dvs det bör inte vara fasta tjänster utan tidsbegränsade

⁴ https://www.ulfavtal.se/digitalAssets/709/c_709236-l_3-k_ulf-spaning-5-kombinationstjanster.pdf

anställningar. Att tjänsterna kopplas till universitet/högskola för handledning och samarbete. Att de som innehar tjänsterna utöver att göra en forskningsstudie även medverkar i utbildningsförvaltningens arbete att främja vetenskaplig grund i övrigt, genom att tjänsten är placerad på utvecklingsenheten vid Utbildningskansliet vid Lunds kommun

Betydelsen av dessa tjänster är uppenbar. Det kan gälla att koordinera olika aktiviteter inom ULF, vara brobyggare mellan skola och akademi eller att hålla samman nätverk, projekt eller en forskarskola. De problem som lyfts fram i ULF Spaning nr 5 kvarstår dock. Förenklingar efterfrågas och eftersträvas eftersom betydelsen av denna typ av uppdrag är stor.

4. Förekomsten av magister-/master- och forskarutbildning

I Nationella ULF-avtalet §6 ges exempel på infrastrukturer inom ULF och här nämns forskarutbildning och direkt förberedande forskarutbildning i samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän som en beståndsdel. I följebrevet till avtalet som överlämnades till regeringen argumenterar vi för behovet av forskarskolor. Det är också värdefullt att kunna ge exempel på olika former av direkt förberedande forskarutbildning där sådan finns.

För att kunna kartlägga detta efterfrågades i enkäten dels förekomsten av magister-/masterutbildningar dels forskarutbildningar. I båda fallen även huvudsakliga målgrupper samt medverkande lärosäte(n) och skolhuvudmän. Även kommentarer kring utbildningarnas betydelse för ULF samt länkar till hemsidor om sådana finns.

Vilka magister-/masterutbildningar med betydelse för ULF finns hos er?

Här redovisas flera olika **magister-/masterutbildningar**. Utbildningarna har ofta nationellt intag. Målgrupp är såväl lärarstudenter som verksamma lärare. Några exempel på kurser, rubrikmässigt, som ingår i utbildningarna är:

- Att vägleda kollegor och lärarstudenter för professionsutveckling
- Praktisknära och professionsnära ansats

Flera kurser ingår i lärosätets ordinarie utbud men en del har även skapats för att möta behov inom ULF verksamheten och där lärosäten och skolhuvudmän gemensamt diskuterat innehållet i kurserna.

Vilka forskarutbildningar (licentiats- eller doktorsexamen) med betydelse för ULF finns hos er?

Forskarutbildning, forskarskolor och doktorander finns i alla noder. Några noder har forskarskolor som tar in doktorander regelbundet, medan flera har doktorander kopplade till enskilda projekt. Några exempel på forskarskolor är:

- PROFS Praktisknära skolforskning (LTU) <https://www.ltu.se/om-universitetet/organisation/institutionen-for-halsa-larande-och-teknik/utbildning-pa-forskarniva/forskarskolan-profs>
- KÄKK: Kunskap, ämnen och kvalitet i lärarutbildning och klassrum (KAU, HH, HV) <https://www.kau.se/rose/kakk>
- CUL (GU och huvudmän i västra Sverige). <https://www.gu.se/culf/forskarskolan-cul>
- ROCIT Research on Collaboration in Teacher Education (LU, SH, UU, LNU, KTH, KMH, MAU, HIG). <https://www.uvet.lu.se/forskning/forskarutbildning/forskarskolan-rocit/>

5. Aktiviteter inom ULF som är kopplade till lärarutbildning/lärostudenter

Sammanställningen av detta område presenteras i dokumentet ULF enkät Område 5 Lärarutbildning som finns tillgängligt på hemsidan för ULF. Rubrikerna som valts i denna sammanställning ger en bild av vilka områden som varit aktuella inom ULF-arbetet kopplat till lärarutbildning:

- Utbildningar/kurser företrädesvis för studenter,
- VFU inklusive handledarutbildning med mera,
- Examensarbete samt
- Forskningsprojekt
- Övrigt

Här nedan lyfts endast några exempel fram för att visa på bredden.

Forskare och lärare som deltagit i olika projekt delar med sig av sina erfarenheter till studenterna i olika kurser, både kring process och resultat. Studenter deltar även i insamlandet av empiri till forskningsprojekt. Kurser utvecklas utifrån resultaten av olika forskningsprojekt. Förekomsten av förenade anställningar, samverkanstjänster och affilieringar har stor betydelse för samverkan. En speciell typ av kombinationstjänst har prövats vid Karlstads Universitet (KAU):

- Kombinationstjänster för lärarutbildare (medfinansiering LUN lektorer) som inte har egen skolerfarenhet. Några av dessa har därefter varit intresserade av ULF-forskning och deltagit i behovsinventering och rundabordsamtal och problemformulering i initieringsfasen av nya forskningsprojekt i ULF.

Flera exempel finns på hur resultat från olika forskningsprojekt som genomförts i samverkan har blivit en reguljär del i utbildningen. Här ett exempel från Linnéuniversitetet (LNU):

- (Hur) kan kunskapsmätningar i förskoleklass bidra till utvecklad undervisning och ökat lärande? Denna delstudie fokuserar på utveckling av undervisningen i förskoleklassen i relation till åtgärdsгарantin och kartläggningmaterialet som infördes 2019. Innehållet har sedan 2021 blivit en permanent del i lärarutbildningen (förskola och inriktning mg Fk-3). <https://lnu.se/forskning/forskningsprojekt/projekt-hur-kan-kunskapsmatningar-i-forskoleklass/>

Andra sätt att arbeta tillsammans på finns till exempel i Dalarna där möten sker i **Parlärarskap** där lärarutbildare och verksam lärare planerar och undervisar gemensamt på lärarutbildningen och i **Fördjupad parlärarskap**, dvs där lärarutbildare och verksam lärare planerar och undervisar gemensamt på lärarens skola. På Kungliga tekniska högskolan (KTH) heter en motsvarighet **didaktiska arbetsgruppen** (lärarutbildare, lärostudenter och VFU-samordnare).

Examensarbeten och masteruppsatser är angelägna samarbetsprojekt kring utbildningsfrågor såväl i skolan som på lärosätet. Här ges ett exempel från Luleå Tekniska universitet (LTU) där handledare från skola och akademi möts kring studenten:

- Examensarbete i samverkan (lärare på fältet fungerar som biträdande handledare i det självständiga arbetet) (LTU). <https://www.ltu.se/ltu/For-skola/ULF-Utveckling-Larande-Forskning-forsoksverksamhet/Examensarbeten-i-samverkan>

Mittuniversitet (MIUN) genomförde tillsammans med lärare i Sundsvall en pilotstudie kring *Självständigt arbete i samverkan - En försöksverksamhet på lärarutbildningen*. En rapport med samma namn finns framtagen av Westman & Johansson (2023) vid Institutionen för ingenjörsvetenskap, matematik och ämnesdidaktik i samverkan med lärare i Sundsvalls kommun. Med anledning av detta pilotprojekt tog Mittuniversitetet också initiativ till erfarenhetsutbyte om självständiga arbeten där flera lärosäten bjöds in. <https://www.miun.se/Forskning/forskningsprojekt/avslutade-forskningsprojekt/sjalvstandigt-arbete-i-samverkan-mellan-praktik-och-lararutbildning/>

Någon uppgift om hur många examensarbeten som gjorts med anknytning till ULF har inte begärts in i samband med enkäten. I materialet återfinns dock drygt ett 50-tal exempel, företrädesvis från grund- och gymnasieskolan.

Digitalt laborativt centrum (DLC) på Högskolan i Halmstad (HH) är exempel på en arena där olika idéer testas. Där kan t.ex. följande hända:

- DLC har varit arenan för att testa pedagogiska idéer gjorda under de båda ULF-projekten. I fallet för DIGIFYS är det en 3hp uppgift i kurs UV4034 som går ut på att producera en film om dokumentation i offentliga rum som undervisningsinnehåll. I ESPORT handlar det om att använda e-sportslabbet som en arena för samarbete, kommunikation och gruppdynamik i grupper där internationella och svenska studenter samläser. (Uv4034/Uv4041). <https://www.hh.se/samverkan/samverkansarenor/dlc-digitalt-laborativt-centrum.html>

Avslutningsvis ett exempel på forskningsprojekt som berör lärarutbildningen; *Praktikutvecklande självständiga arbeten* från Linnéuniversitetet. En studie som har studerat hur ökad samverkan mellan akademi och verksamhetsfält kan bidra till ökad kvalitet på lärarstudenters utvecklingsinriktade arbeten och hur utvecklingsinriktade arbeten kan integreras i ordinarie verksamhet och bli hållbara över tid. <https://lnu.se/forskning/forskningsprojekt/projekt-praktikutvecklande-sjalvstandiga-arbeten/>

6. Övergripande kommentarer

I den avslutande frågan i enkäten ombads deltagarna att dela erfarenheter som finns kring att möta och övervinna svårigheter för att kunna bidra till det fortsatta gemensamma arbetet. I frågan nämndes särskilt erfarenheter kopplade till *finansieringsfrågor* för att få ta del av erfarenheterna om hur balansen mellan centrala ULF-medel (via regeringen), lärosätets respektive skolhuvudmännens medfinansiering har fungerat.

Sammanställningen visar att det har funnits många utmaningar i arbetet med ULF. Flera av dessa, som återkommer, kan samlas under följande rubriker:

- Mötesplatser
- Kunskapsproduktion inklusive Vetenskaplig kompetens
- Avtal och medfinansiering

Mötesplatser Det tar *tid* att samverka, det gäller att det avsätts tid. Tid för *dialog*, och möjligheten att regelbundet och återkommande dryfta frågor, *utbyta erfarenheter*. En återkommande kommentar är att det har betydelse vem som initierar frågeställningar och hur dessa kommer fram. Mötesplatser kan se olika ut men är absolut nödvändiga bland annat för att fånga och processa professionens genuina frågeställningar. Några väljer att samla allt under ett tak på lärosätet: lärarutbildning, professionsutveckling, forskarutbildning och forskning. Andra fördelar ansvaret på annat sätt, men vikten av tydliga "ingångar" och *kontaktpersoner* hos både huvudman och lärosäten återkommer.

Kunskapsproduktion inklusive Vetenskaplig kompetens Det finns risk för kollisioner, både mellan professionens och huvudmannens frågor samt mellan de yrkesverksamma i skolans praktik och forskare. En kollision mellan det snabba och det långsamma. Förståelsen att det tar tid! Genom att involvera fler under själva forskningsprojektet kan intresset och motivationen för att använda resultaten öka. Ett sätt som en vetenskaplig kompetens kan växa fram är tillsammans med handledarutbildningar och verksamheter inom lärarprogrammen som är andra väsentliga komponenter. Det är av stor betydelse att den nya kunskapen sprids och används (återigen vikten av mötesplatser)! Här ryms även frågan om vad som är *meriterande*, vad som tillgodoräknas i både lärares och forskares karriärer.

Avtal och medfinansiering Avtal är viktiga bland annat för långsiktigheten, att klara byten på olika tjänster. Det ger stadga. Viktigt att hela styrkedjan är delaktig. Verksamheterna behöver gå i takt vad gäller forskningsprojekt så att de kan tas i beaktande vid beslut om tjänstefördelning och resursallokeringsfrågor. Det kan även gälla beslut om förenade anställningar eller delade tjänster. Medfinansieringen från lärosäten och huvudmän har varit avsevärd över tid, varav en del är in kind. Avtalen ger viss stabilitet men när det ekonomiska läget försämras utmanas förutsättningarna. Betydelsen av avtal lyfts även upp som ett sätt att involvera små enheter tillsammans med större, i olika projekt eftersom det utgör en grupp som ofta inte själva kan bära större projekt över längre tid.

Till kontaktpersoner för ULF-verksamheten

Enkät om infrastruktur och forskning inom ULF-verksamheten 2017–2023

Den här enkäten vänder sig till respektive lokal gruppering inom ULF, det vill säga lärosäte och skolhuvudmän gemensamt. Det här brevet sänds till hela gruppen medan svarsformuläret endast skickas till *en* kontaktperson (se bifogad lista). Svarsformuläret är i form av excelark för att underlätta insamlingen av uppgifter från flera inom gruppen. Vi ber er samla ihop era svar och återsända *ett* svarsformulär där svaren omfattar hela er lokala gruppering.

Syftet med enkäten är att få en samlad bild av den infrastruktur som skapats och den forskning som har genomförts och den som fortfarande pågår inom ULF-verksamheten.

Utvärderingarna som låg till grund för utformningen av avtalsförslaget fokuserade på villkoren för *praktiknära forskning i samverkan*. Det är nu dags att komplettera den bilden mer samlat vad gäller etablerade miljöer för samverkan och de forskningsresultat som hittills har genererats.

Informationen om pågående forskningsaktiviteter på den nationella hemsidan är i dagsläget inte fullständig.⁵ Vi har påbörjat arbetet med att konstruera en ny hemsida från 1/1 2025. Vi har också inlett en diskussion om var publikationer och rapporter ska finnas i framtiden då det behöver bli lättare att söka för att få reda på vilken kunskap som finns kring en specifik fråga för att underlätta ställningstaganden om ett forskningsprojekt behöver starta.⁶

Inför det fortsatta arbetet behöver vi samla ihop så stor del som möjligt av den kunskap som finns. Vi ber er därför, i respektive lokal gruppering, att **senast den 1 december 2023** returnera ett ifyllt svarsformulär till elisabet.nihlfors@edu.uu.se. Resultatet kommer att sammanställas och presenteras både på Nationell ULF Bazar och på den nationella hemsidan www.ulfavtal.se. Resultaten är ett viktigt underlag för den fortsatta planeringen inom Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) och Ifous.

Vi ser fram emot era svar!

TACK på förhand!

Elisabet Nihlfors och Maria Jarl på uppdrag av ULF-S och ULF-O

---

⁵ www.ulf.se/aktiviteter/.

⁶ För en sammanställning av vilka olika publiceringsmöjligheter som finns idag, se se ULF Spaning nr 7 från 2021 https://ulfavtal.se/digitalAssets/709/c_709236-l_3-k_ulf-spaning-7-publiceringar.pdf

Presentation av de frågeområden som efterfrågas i enkäten (svarsformuläret bifogas endast i ett exemplar till en ansvarig/lokal grupp).

Observera att vi inte efterfrågar sådant som klassas som personuppgifter enligt GDPR. När namn efterfrågas gäller det publicerade artiklar. I övrigt uppges antal deltagare etc., inte namn.

Område 1. Avslutade och/eller pågående forskningsprojekt som har finansierats/finansieras helt eller delvis med ULF-medel under perioden 2017–2023.

Att bedriva praktisk forskning i samverkan är kärnan i ULF-verksamheten. Ange vilka avslutade och/eller pågående forskningsprojekt som har ägt eller äger rum inom er lokala gruppering (dvs där ert lärosäte samarbetar med någon eller några skolhuvudmän) och hur ni arbetar med att sprida resultaten. Vi ber er redovisa för perioden 2017–2023:

1a) Samtliga ULF-projekt som finns och har funnits hos er. Vi ber er att för varje projekt ange följande uppgifter:

Kort beskrivning av projektets huvudsakliga syfte/ Skolform/Ämne(n)/Medverkande lärosäten/Medverkande skolhuvudmän/Projektets tidsmässiga omfattning /Länk till hemsida om sådan finns.

1b) Skriftliga publikationer (såväl vetenskapliga som populärvetenskapliga) på sedvanligt sätt; Författare, utgivningsår, titel, utgivare, länk till publikationen när det finns samt uppgift om medverkande lärosäten/skolhuvudmän då det inte alltid framgår av författarna.

1c) Andra typer av spridning av resultat; bloggar, pod, film, rapporter.../ medverkande lärosäten/skolhuvudmän/ länk till hemsida om sådan finns.

Område 2. Forskningsmiljöer/FOU-miljöer med bäring på ULF-arbetet 2017–2023

Betydelsen av miljöer för praktisk forskning i samverkan återkommer i förslaget till Nationella ULF-avtalet. Utdrag från § 6:

- ”en eller flera gemensamma forskningsmiljöer där samtal om praktisk forskning i samverkan sker regelbundet, och som leds av en eller flera forskningsledare med tid och uppdrag att ansvara för forskningsmiljöerna”,
- ”arenor där initiativ, kunskap och kompetens samt kapacitet kan samordnas, spridas och utvecklas mellan lärosäten och skolhuvudmän och där möten sker mellan yrkesverksamma, forskare och lärarstudenter”.

Det är värdefullt för den fortsatta planeringen att få kunskap om i vilken utsträckning dessa eller andra viktiga miljöer förekommer inom ULF-verksamheten. Vi ber er beskriva de olika miljöer som finns inom er lokala gruppering som är av betydelse för ULF.

2a. Beskriv "en eller flera gemensamma forskningsmiljöer där samtal om praktisk forskning i samverkan sker regelbundet, och som leds av en eller flera forskningsledare med tid och uppdrag att ansvara för forskningsmiljöerna". För var och en av

forskningsmiljöerna, besvara följande frågor:

Medverkande lärosäten och institutioner/medverkande skolhuvudmän /Vilken funktion, eller anställningsform/tjänst, har den som leder/sammankallar till möte i miljön? /Hur ofta möts gruppen? /Kommentera miljöns betydelse för ULF / Länk till hemsida om sådan finns.

2b. Beskriv "arenor där initiativ, kunskap och kompetens samt kapacitet kan samordnas, spridas och utvecklas mellan lärosäten och skolhuvudmän och där möten sker mellan yrkesverksamma, forskare och lärarstudenter." För var och en av arenorna, besvara följande frågor:

Medverkande lärosäten och institutioner/medverkande skolhuvudmän /Vilken funktion, eller anställningsform/tjänst, har den som leder/sammankallar till möte i miljön? /Hur ofta möts gruppen? /Kommentera miljöns betydelse för ULF /Länk till hemsida om sådan finns.

2c. Ge exempel på andra miljöer för ULF-samverkan. För var och en av miljöerna, besvara följande frågor:

Medverkande lärosäten och institutioner/medverkande skolhuvudmän /Vilken funktion, eller anställningsform/tjänst, har den som leder/sammankallar till möte i miljön? /Hur ofta möts gruppen? /Kommentera miljöns betydelse för ULF /Länk till hemsida om sådan finns.

Område 3. Samverkanslektorer och förenade anställningar

I Nationella ULF-avtalets § 6 ges som exempel på infrastruktur "*olika former av anställningar för lektorer som är anställda hos antingen skolhuvudmän eller lärosäten för att dessa ska kunna tjänstgöra hos båda*". I ULF Spaning nr 5 (2020-09-10) beskrev vi betydelsen av olika typer av kombinationstjänster.⁷ Tack vare denna sammanställning tillsattes en utredning för att undersöka på vilket sätt regler och överenskommelser kan justeras för att underlätta denna typ av tjänster.

3. Vi ber er förteckna förekomsten av olika typer av samverkanstjänster som finns inom ULF inom er lokala gruppering. För respektive samverkanstjänst som finns hos er ber vi er att ange följande information:

Vem är huvudarbetsgivare? /Vilka organisationer/motsvarande delar på tjänsten? / Vad är tjänstens huvudsakliga syfte? /Hur är tjänsten utformad och vilka uppgifter ingår? /Är tjänsten tidsbestämd eller tillsvidare? /Kommentarer om tjänstens betydelse för ULF.

Område 4. Förekomst av magister/master- och forskarutbildning

⁷ https://www.ulfavtal.se/digitalAssets/709/c_709236-l_3-k_ulf-spaning-5-kombinationstjanster.pdf

I Nationella ULF-avtalets §6 ges exempel på infrastrukturer inom ULF och här nämns forskarutbildning och direkt förberedande forskarutbildning i samverkan mellan lärosäten och skolhuvudmän som en beståndsdel. I följebrevet till avtalet som överlämnades till regeringen argumenterar vi för behovet av forskarskolor. Det är också värdefullt att kunna hänvisa till olika former av direkt förberedande forskarutbildning där sådan finns.

Ange vad av ovanstående, med bäring på ULF verksamheten, som finns hos er:

4a. Vilka magister-/masterutbildningar med betydelse för ULF finns hos er? Ange följande uppgifter:

Magister-/masterutbildningens namn, /huvudsakliga målgrupper samt /medverkande lärosäte(n) och skolhuvudmän.

4b. Vilka forskarutbildningar (licentiats- eller doktorsexamen) med betydelse för ULF finns hos er? Finns forskarskola med betydelse för ULF får ni gärna kommentera det särskilt.

Ange följande uppgifter:

Forskarskola/forskarutbildningsämne/huvudsakliga målgrupper, /medverkande lärosäte(n) och skolhuvudmän. Kommentarer kring utbildningarnas betydelse för ULF samt länkar till hemsidor om sådana finns.

Område 5. Aktiviteter inom ULF som är kopplade till lärarutbildning/lärostudenter

Ge exempel

Område 6. Övergripande kommentarer

Utmaningarna har varit många, varför det är intressant att få del av hur ni, inom de olika områdena som tagits upp ovan lyckats möta och övervinna svårigheterna.

Finansieringen av de exempel ni nämnt ovan får gärna kommenteras – balansen mellan centrala ULF medel (via regeringen), lärosätets- respektive skolhuvudmännens medfinansiering.

Komplettera med kunskaper och erfarenheter som bidrar till att vi gemensamt kan driva ULF vidare!

TACK!!